

DIRECTOR
Dr. AUGUSTIN POPA

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
BLAJ — JUD. TÂRNAVA MICĂ

INSERATE:

Un șir garmond: 6 Lei. La
publicării repetate după
invoială

Unirea

REDACTOR:
Prof. DUMITRU NEDA

ABONAMENTUL

Pe un an . . . 200 Lei
Pe 6 luni . . . 100 Lei
Pentru străinătate 400 Lei

Foale bisericească-politică — Apare în fiecare Sâmbătă

Zodia Maglavitului

Nu va fi vorba aci despre adevăratul Maglavit. „Moșul“ cu lână lungă, văzut de imaginația ciobănească a „Sfântului“ cu „foc și rupe“, nu ne interesează. În schimb, setea de credință a mulțimilor ce caută alinare în astfel de izvoare tulburi, este un fenomen social de mare importanță. El trebuie să dea de gândit Bisericii, în sânul căreia se produce. Și pe care o arată deficiența în mare măsură.

Nici un semn nu arată însă, că oficialitatea ortodoxiei românești ar fi înțeles porunca ce se desprinde pentru ea din această impresionantă sete spirituală a mulțimilor. Poruncă de a răspândi în masse cunoașterea adevăratei evanghelii, spre a preveni „idolatria“ periculoasă la care Sf. Sinod asistă acum neputincios. Poruncă de a turna mai multă viață religioasă în formele rituale și mai mult creștinism în viața credincioșilor.

Conducătorii ortodoxiei noastre nu prea au vreme de așa treburi. Adunați în „Congres național bisericesc“ și, paralel, într'un alt mare „congres al clerului ortodox“, ei se ocupă de chestiuni mult mai mari și mai grozave. Vreau, nici mai mult nici mai puțin, decât stricarea concordatului cu Vaticanul și detronarea Papei. Scurt și simplu.

Te întrebi, nedumerit și speriat, de ce această furie dominantă? Ce grozăvie o fi concordatul ăla? Că doară multe țări au această lighioană și o duc bine cu ea. În ce ne privește, oameni ca gen. Averescu, O. Goga, Ionel Brătianu, Al. Lapedatu, V. Goldiș, Aurel Vlad, l-au moșit și l-au pus în viață după lungă chibzuială și frământare. Și erau acești oameni, pe cât știm, buni români și buni ortodocși. — De geaba. Toți aceștia împreună, cu toate guvernele și sfințiciilor lor, au fost atât de inconștienți și imbecili, încât n'au văzut că: concordatul „amenință grav în însăși existența lui, statul român“, cum spune moțiunea clerului ortodox. Cum și de ce, asta-i altă întrebare. Fapt e că România e pe punctul de a se dărâma, din pricina concordatului. — Aceste prăpăstii lamentabile le-a învățat clerul ortodox dela clar-văzătorul domn Ghibu.

Și tot dela el și-a luat și d. Stelian Popescu ridicola insultă, că Papa este creatorul și căpetenia revizionismului unguresc. Ciudățenie pe care nu s'a știut s'o spună în fața „congresului național bisericesc“ și pe care a repetat-o al său Baneho Pansa maglavitean, Lungulescu, în adunarea „clerului ortodox“. Fiindcă de, așa serie cu ea sa cunoscută obiectivitate și documentare științifică, d. Ghibu. Altfel de ce ar fi numit Papa de Primat al Ungariei pe un prelat care nici măcar nu-i ungur?!

În fața unor astfel de manifestațiuni patologice, nu-i nimic de spus. Rămâi doar îndurerat. Spiritul aiurelii a pus stăpânire pe cele mai multe foruri ale ortodoxiei. Linia conducătoare: Zudor Popescu (Dominant) — O. Ghibu — Lungulescu — Petriche Lupu. Curat: „zodia Maglavitului!“

Rosturile Sf. Uniri

Cuvinte de pace pentru aștătorii războiului confesional, spuse la Blaj

de Dr. VALERIU POP
ministru justiției, Președ. Agrului

Mai bine de două veacuri s'au scurs de când poporul românesc din Transilvania a fost pus în situațiunea de a lua hotăriri grave. Un mare arhieru, Athanasie Aoghel, a convocat la Alba-Iulia, pe reprezentanții fireștii al unei națiuni obdite, pe preoșii săi, să decidă de soarta neamului.

Motive de ordin sufletesc și național pledau cu tărie pentru o bărbătească hotărre. Motive sufletesti: Credința în care trăise veacuri de-arândul poporul românesc era amenințată, zguduită din temelie prin agresivitatea protestantă, ce amenința cu desființarea biserica românească. Motive naționale: Poporul românesc, în întregime lobag, lipsit de cele mai elementare drepturi, ajunsese la limita suferințelor și a puterii sale de rezistență.

O rază de nădejde licărea: prin unirea în credință cu Roma salvarea de calvinismul cutropitor și crearea unor condiții mai prielnice, pentru dezvoltarea și ulterioara afirmare a neamului românesc de peste munți. Aceste realități, dominate de o divină inspirație, ne-au dat unirea dela 1700.

Deși vitregia împrejurărilor a adus cu sine, că nu întreg românismul de peste munți a rămas următor hotărrii luate, în ciuda evenimentelor și a unor combinațiuni ascunse ce au urzit dușmanii neamului, unirea cu Roma a dat roade din belșug.

Credința a fost mântuită și păstrată cu sfințenie, limba liturgică românească odată consacrată a rămas brutoare pentru totdeauna la noi și în biserica soră, iar conștiința națională a ieșit întărită, nutrită și exaltată, prin sufletul latinității, ce din Roma, prin acest Blaj, s'a infiltrat mereu în corpul națiunii. Și aișii, bărbați înțelepți, excepționali, răsăriți pe platurile românești, au avut conștiința originii noastre și au făcut mărturia acestei conștiințe, însă numai biserica și școlile Blajului au fălăit, ca o colectivitate mare, drapelul latinității noastre, cu îndârjire, cu pasiune și fără întrerupere, deasupra tuturor platurilor românești.

În luptele pentru afirmarea neamului românesc și triumful dreptății sale, o spunem cu mândrie, biserica unită, a fost întotdeauna în primele rânduri și niciodată n'a lipsit dela apel. Dela Inocențiu Micu Klein, până la adunarea de pe Câmpia Libertății din 1848, care nu datorită unei simple coincidențe a avut loc la Blaj, revendicăm mai toate inițiativele de acțiune națională.

Făcând bilanțul vredniciei noastre, în elipa sfântă a unirii tuturor românilor, imaginea marilor înalțași: Simeon Barnușu, Ti-

mote Cipariu, Petru Malor, Gheorghe Șincai, Gheorghe Bariștu, dr. I. Raștu, Aug. Bunea, Gheorghe Pop de Băsești și Vasile Lucaciu, mitropolitii Alexandru Șterca Șuluțu, Vancea, Mihail și Vasile Suciu, ne îngăduie să stăm cu fruntea ridicată în fața istoriei nepărtinitoare, a cărei judecată nu poate fi deci, decât una singură: Biserica română unită a avut de îndeplinit o misiune istorică și această misiune și-a îndeplinit-o pe dea'ntregul, ea s'a confundat cu viața și aspirațiile neamului.

După realizarea unității naționale tot mai des și tot mai mulți se întreabă, din strana din față, ce rosturi mai poate avea în viața neamului Biserica Unită? Tuturor nedumeririlor noi le răspundem calm, însă cu fermitate: Misiunea bisericii române unite nu s'a terminat, iar rosturile ei în viața națională sunt adânci și nedruncinate. Această misiune nu constă în așăfarea pasiunilor, în favorizarea învrăjbirii între frații de acelaș sânge, în acțiunea de prozelitism, în tendințe de combatere sau de slăbire a Bisericii române ortodoxe și nici măcar în forțarea unei anumite soluții în ce privește refacerea unității religioase a tuturor Românilor. Dorim cu toată tăria sufletului nostru această unitate religioasă. Știm însă și credem că această unitate nu poate fi rezultatul vrăjmășiei sau luptei, ci numai o urmare firească și ineluctabilă a voinței și harului ceresc.

Misiunea noastră este de a practica dragostea creștinească, de a adânci viața sufletescă a poporului românesc, ce se închină acestei biserici, de a răspândi comandamentele veșnice ale moralei și eticii creștine în viața publică și particulară, de a contribui la îndigirea și înlăturarea tuturor curentelor de anarhizare a sufletelor și de destrămare a vieții colective, de a ne pune pe deantregul în slujba neamului, pentru întărirea conștiinței naționale și pentru apărarea ideii monarhice, această supremă cheazășie a consolidării și afirmării unui stat.

Conștiința acestei misiuni a dat iluză și Agrului.

Cu cinci ani în urmă când sub oblăduirea marelui dispărut, a Mitropolitului Vasile, am pus temelie Asociației Generale a Românilor Uniți, cel dintâi gând al nostru a fost un gând de înfrățire în muncirea ogorului înțelenit al nației românești, iar cel dintâi gest mână întinsă frățește pentru împreună lucrare în cele bune.

De atunci și până astăzi nici biserica care ne ocrotește, nici noi ce facem parte integrantă din ea, nu am desmășit gândul ex-

primat și nu am retras mâna întinsă. A fost atacată biserica, a fost atacat Agrul, am fost atacat și eu. Biserica senină și încrezătoare își urmează calea ce l-a indicat o Mântuitorul și singurul privilegiu la care râvnește este acela, de a-și face datoria față de Dumnezeu și față de neam. Agrul, sub scutul bisericii, face cu zel și devotament misionarism creștinesc și românesc, iar eu, în locul de președinte, unde am fost așezat, îmi fac datoria așa cum îmi dictează credința și conștiința.

Am fost și sunt atacat cu înverșunare pentru *acordul dela Roma*. Da. Am încheiat acordul dela Roma și răspund pentru el în fața lui Dumnezeu și a oamenilor. În cadrul concordatului încheiat cu Sfântul Scaun de cel mai de seamă fruntași al Bisericii ortodoxe, am tratat și semnat un acord de interpretare. Prevederile mele s'au realizat. Actele de donaționale și fundațiune ale Împărătesei Maria Terezia, scoase la iveală la stăruința mea din arhivele Vienei, confirmă că averile acestor fundațiuni au fost destinate bisericii catolice din Transilvania, fără deosebire de rit. Astfel, aceste averi potrivit art. 3 și 5 din acordul încheiat de mine, urmează să fie întrebuințate în viitor și de Biserica Unită, într-o măsură cel puțin egală cu biserica latină. Cel ce se împotrivesc astăzi cu mai multă înverșunare punerii în aplicare a Acordului dela Roma, nu sunt nici oficialitatea pe deplin lămurită asupra valorii Acordului, nici pasiunea nedreaptă a celor orbiți de idei preconceptuate, ci preținșii beneficiari, cari fac dovada că înainte de a fi catolici, sunt în slujba intereselor maghiare.

Lupta anunțată pentru desființarea Concordatului și a Acordului dela Roma, ce rost poate să abă pentru cei doritori de armonie în viața națională, pentru cei animați de sentimentele creștinești și românești, pentru cei dornici de a pregăti și înlesni realizarea unității religioase când cerul o va vrea?

Stiliștii, sectanții, raționaliștii, atei și toată formidabila falangă a dușmanilor cre-

dinței, nu se vor bucura oare de sfârșirea celor două biserici românești și creștine, cele mai apropiate dintre toate?

Încăerarea nefastă va adormi vigilența, va canaliza toate forțele și toate energiile, într-o direcție, care nu poate fi folositoare nici credinței, lăsând cetatea fără apărare și zidurile fără pază.

O astfel de perspectivă nu putem accepta. Oricât de dureroase ar fi loviturile nedrepte ce ni s'ar arunca, noi nu putem și nu vom răspunde decât într'un singur fel: Cu pâinea caldă a dragostei creștinești, a iubirii de frate și a mâinei întinse, pentru colaborare spre binele bisericii lui Hristos și în folosul neamului românesc.

Serbările dela Blaj. Favorizat și de o vreme frumoasă, Agrul parohial din Blaj, după o temelnică pregătire duhovnicească prin exerciții spirituale pentru mireni, s'a încadrat în rosturile sale într'un chip deosebit de serbătoresc. Fastul serbărilor l-au ridicat prin prezența lor I. P. S. Valeriu T. Frențiu al Orăzilor și d. Valer Pop, ministrul Justiției și președintele al Agrului, întâmpinați Sâmbătă, la sosirea în gară, de autoritățile locale bisericăști și civile și de multă lume din loc.

Greul serbărilor s'a desfășurat Duminică, toată ziua înainte de amiază: liturghie arhierescă cu răspunsuri corale date de corul mixt al catedralei acompaniat de muzica militară a bat. 6 Vânători-Ajud. După sf. slujbă zădărnă festivă în sala de gimn. a liceului de băieți, cu numeroase și alese cuvântări. Seria o începe p. episcop Valeriu al Orăzilor. Îi urmează d. medic Dr. Virgil Balcan, președintele Agrului local; p. canonic Gh. Dănilă, preș. Agrului arhidiecezan; dna prof. E. Hopârtean; prof. O. Modorcea; prefectul județean; p. Dr. V. Macaveiu, vicar capitular. Încheierea o face d. ministru Valer Pop, vorbirea căruia o dăm în fruntea foil. (Și care, ca membru al actualului guvern, a dăruit, după cuvântare, 100.000 Lei Blajului (în care scop ne mai lipsesc încă

2.900.000 Lei), pentru isprăvirea lucrărilor necesitate de Palatul Cultural).

După amiază: masă dată de prefectură invitațiilor speciali la „Institutul Recunoștinței”. Spre înserate: Paraclis la catedrală și apoi o splendidă procesiune euharistică pe străzile Regina Maria, Regele Ferdinand, Timoteiu Cipariu și piața catedralei. În cortegiu se aflau 20 preoți în odăjdii, elevii și elevele tuturor școlilor locale și la 3—4000 altă lume. A impresionat nespuse de plăcut casele iluminate și împodobite, pe toate străzile. Seara cină la mitropolie. După aceea un foarte reușit concert (sub conducerea prof. C. Cherebeșu și S. Toduța) în sala de gimnastică a liceului. — Organizatorii acestor serbări (indeosebi dd. Dr. Balcan și Micu, primpretor), au lucrat cu succes.

Tăciunarii dela Caransebeș

În zilele de 5—6 Oct. a. c. — exact la aniversarea memorabilelor serbări regale din 1934 la Lugoj, — s'au ținut la Caransebeș niște serbări ortodoxe, la cari n'am avea nimic de zis, dacă ele ar fi rămas în cadrele adevăratei ortodoxii. Dar nu au ele nimic comun cu ortodoxia sfinților părinți sau mucenici; ele aveau să servească scopurile de vanitate lumească a unuia dintre cele mai dubioase figuri ale Banatului, care și-a găsit în ortodoxie trambulina, crezând că-și mai poate salva o situație iremediabil pierdută.

Din motive deșarte lumești, găsit-a acest om încă anul trecut, după strălucitele serbări dela Lugoj, să se cocoșeze la falimosul congres ce a urmat din partea „Forumului” la Sibiu, într'un apărător al ortodoxiei, injurându-ne pe noi pe uniți. Iar acum a aranjat la Caransebeș, în legătură cu un bust al episcopului Popazu (bust așezat pe postamentul unei statui întregi a fostei regina Elisaveta, în colțul bisericii catolice, așa că țărani intrând în biserică își fac mirare: asta a fost biserica aceluia popă bărbos care e afară?), a aranjat un congres

□ □ Foia „Unirii” □ □

Religia și sportul

— Răspuns d-lui prof. Victor Crețu —
de pr. Ioan Borza

Întâmpinarea d-lui prof. V. Crețu din nr. 38 al „Unirii” mă forțează să revin din nou asupra unor probleme școlare cărora li-se dă toată atenția în detrimentul educației sufletești și asta, afirmative, în interesul superior al neamului. Regret numai, că spațiul restrâns nu permite înșirarea și numai în parte a minunatelor însușiri ale școlii laice... „în plin progres” încă.

Am criticat altădată, — tot aici în „Unirea”, — mai mult decât excesele sportive, — chiar programa analitică, și spuneam că surmenează fără a instrua (una e „a instrua” și alta „a analiza”), desorientează și pierde pe elev prin codrul fără hotare a tuturor amănuntelor, dându-ne „bacalaureați” analfabeți în ale judecății și sintezii, pecețile adevăratului intelectual. Sub „generația bocseurilor și a sportului în toate” am înțeles generația și a programei analitice care taie firul de păr în patru, îi pune nume și obligă pe elev să memorizeze. Până să ajungă elevul să înțeleagă și contempleze întregul, având în mod natural perspectiva și intuiția părților, — îl surmenează și scârbesc „părțile”, infinitele amănunte ale zecilor de obiecte-studii. Iar sportul, — „abia o parte și acesta a educației

fizice”, (câtă grijă de analiză!) — nu-l decât o încoronare a fugii analitice, pentruca împreună cu legioanele de dascăli și școli, — greii anemicului buget, — să ne dea... școala armonizată! Toți și toate lucrează în perfectă armonie pentru zăpăcirea intelectuală a elevului și pentru educația musculaturii de dragul modernismului. Așa fac doar' pân' și turcii!

Dar, afirmative, educația fizică își rezumă rostul în: „trupul în serviciul sufletului pentru înflorirea patriei”. Cer voie d-lui prof. V. Crețu și tuturor profesorilor să completez și rectific această axiomă conform realității: *trupul vânjos, educat (educație fizică) în serviciul sufletului slab, needucat, spre nenorocirea patriei!* Aceasta e realitatea d-lor profesori! Autorii școlii de azi vreau pâinea viitorului, cetățenii de mâine. Și au combinat cu multă grijă rețeta: fărintă, apă, sare, etc. Un singur lucru să zicem, — au uitat și acum îl refuză, — focul. Religia. Iar rezultatul? — Aluat pe care nu-l inghite nimeni, decât că umple culina țării cu mirosu-i acru. Educația fizică e bună dacă e un mijloc, un modus în a servi sufletul. Dar nu mai e un mijloc ci e scop. Fiul cel mai iubit al educației fizice își trăește epoca de aur și din aureola lui toate s'au împărțit, căci avem: vax sport, bere sport, țigarete sport, creioane sport, elevi — sportmanii, școală, — etc. — Iar de suflet cine pomenește și cine a fost ispitit să-l imprumute numele și duhul, să avem de pildă — școală-suflet? Ba pentrucă sufletul n'a încheiat căsătorie cu sportul nici „prae” și nici „post” pledoariei d-lui C. Kirilescu, s'a văzut silii să se depărteze de

elevi cu cât aceștia cresc și se educă... fizicește. În liceul inferior mai are sufletul încă două ore săptămânal, în cl. V—VII o oră, iar în clasa VIII-a, cu elevii trecuți prin toate „treptele” fizicești educații, nici una. În universitate se continuă „progresul”. Sportul nu mai e în slujba sufletului, ci întors. Ba ultimul e deadreptul contestat și desconsiderat. Iar în viață „educația” fizică, cu toți fiii ei, se învedește cu ingeniozitatea proprie cultului fizicului...

Nu se fac escese cu educația fizică? Și este ea în slujba sufletului? O crede cel ce o afirmă? — Nu mai exemplific degeaba. Amintesc doar că fizicul e insașiabil, și ori cât îl dai tot mai mult el cere. Așa în mâncare, beutură, etc. Și așa în educație! Și așa în școală! Căci, afară de orele de ed. fizică din program, fixate cu multă, multă grijă, (citez: „orice exercițiu și orice sport în școală se aplică după sex, vârstă, efectiv, anotimp, stare de antrenament și potrivit orelor pre-și postmergătoare orelor de ed. fizică etc. utilizând o serie de mijloace ca: reguii de igienă; mișcarea sub diferitele ei aspecte, ca jocul, gimnastica, sporturi atenuate, excursii și dansuri naționale; precum și a factorilor naturali: apă, aerul, lumina, hrana, locuința și îmbrăcămintea”)... zic, pe lângă această educație fizică oficială, cât sport nu-și permit elevii în timp liber? Câte ore la zi iau fotbal, glob, fugă, salturi, ș. a.? Și acești elevi cu 20—30 ore educație fizică la săptămână, — pentru educația sufletului câte ore au? Câte?? Nu este un abuz, nu e o aberație care va fi fatală lor și țării

al „Forului“, ba a publicat că va fi la Caransebeș și Asociația clerului „A. Saguna“, Oastea Domnului, plus Asociația învățătorilor din Banat. „Vom avea deci — spunea convocatorul — una din cele mai puternice manifestații patriotice a ortodoxiei românești“. Dar socoteala lui Mefisto nu s'a verificat întocmai. Vor fi fost acolo clerul sagunian și Oastea, dar învățătorimea n'a înțeles să se facă unealta nu știu cui, ci s'a adunat la Băle Herculane. Spre lauda lor fie zis, nici prefectul, primarul și parlamentarii lugojeni nu au participat la parada dela Caransebeș! Congresul „Frații ortodoxe“ a fost în realitate un congres al dihoniei, de care toată lumea de bine a rămas scârbită. Acest al II-lea congres general al unei asociații, care pretindea să fie un „alter ego“ al Agrului nostru, a dat iarăș un examen lamentabil. În loc să învețe dela Agru, care în congresele sale niciodată nu a avut decât cuvinte frățești la adresa ortodoxiei, Forul nu știe decât să injure la catolici. El nu are alte griji decât cum să pună mâna pe averile foatului „status catholicus“, în prețul cărora cineva a luat și avansuri frumoase. Nu-i vorba, le-ar prinde bine frașilor, dar chestiunea ni-se pare, nu e așa de simplă. Ea a fost pusă, altfel, foarte bine la punct de către dl Valer Pop, în broșura sa, unde se dă și o mică fotografie a dlui Gh bu.

Am arătat, ni-se pare, altădată, cu ce apucături mincinoase au adunat la sate, cele 600 mil de iscălișuri împotriva „Acordului dela Roma“. Și credeau că cineva le va lua în serios aceste iscălișuri! Dar, se vede, mai sunt oameni cu scaun la cap în țara românească. Și când domnii dela „Frație“ au înțeles că chestiunea atinge relațiile noastre cu sf. Scaun, au propus și la Caransebeș s'a luat eroica hotărâre: lupta împotriva Concordatului cu sf. Scaun! Și fiindcă până aci numai ortodoxia de dincoace de Carpați a purtat lupta, pe

care azi plătește atâția licențași în „ed. fizică“ pentruca sub pretextul sănătății și igienei să transforme pe elevi în atleți, tari și îndrăzneți, însă fără suflet, fără convingeri și fără Dumnezeu?!

Dar la ce să mai discutăm aceste lucruri atât de evidente? Cred că dl prof. Crețu prin acel răspuns nu a intenționat decât împlinirea unei datorințe profesionale. Dar mai crede și dănaul și toți cei de bunăcredință că sportul nu a fost instituit pentru educația sufletului și mai crede, — doar vede —, că acest fiu preferat al ed. fizice face prostii și mari ravagii sufletești. Și ar trebui să fie adânc convinși toți profesorii țării românești, că pentru a servi patria e absolut necesar să fie în școli de trei ori mai multe orele de religie decât de gimnastică, sport, jocuri ș. a., filii falmoasei educații fizice.

Și încă ceva. E cea mai elementară datorie a profesorilor să ceară unanim, stăruiților și până la înfăptuire, ca această educație sufletească în școli să se și facă, chiar sub riscul că vor trebui suprimate toate orele de educ. fizică, pentrucă fără sport și dansuri cu siguranță nu se vor păgâniza, spre marea pagubă a lor și a țării. Și-atunci ce folos de școli multe și ziduri mari, de profesori legioane și de fiziceasca educație? Mai bine să fi rămas feciori la plug, să fi rămas la coasă. (Tot sport, dar cu alt rost!)

Bine înțeles că împlinirea această mare necesitate sufletească (educația religioasă-morală) — nu pot fi mare pericol nici dansul și nici chiar sportul, exercitate cu măsură și prudență.

Eu atâta înțeleg și atâta pot spune.

viitor se va angaja la luptă și ortodoxia din Vechiul Regat!

Luptă, fără glumă! Onisifor are un întreg arsenal de argumente împotriva Papii și a Ungurilor catolicii! Cum de nu susțin acesteia — catolicii maghiari, din Ungaria — dreptatea noastră? Cel mai cu coarne a strigat: domnilor, dacă catolicii sunt mai întâiu catolici, apoi Români, noi încă să fim mai întâiu ortodocși, apoi Români! (Atunci s'a sculat un mirean cu minte mai clară, și a zis: bine domnilor, dacă uniilor le facem cap de acuză din aceea că sunt mai întâiu catolici, avem noi dreptul să ne proclamăm numai în al 2-lea rând Români? Ba fiindcă suntem Români și noi și ei, haid' să stăm de vorbă cu el, e imposibil să nu ne înțelegem. Dacă nu reușește înaltul cler, vom încerca noi mireni. Dar să ne dăm seama, căci dacă nu ne înțelegem de bunăvoie, ne vor constrânge împrejurările, căci totul merge fatal spre 2 fronturi: la dreapta ori la stânga! Și să nu uităm de frașii noștri ortodocși cari sufar sub dominația de stânga, să facem pentru ei barem atât cât a făcut Papa dela Roma: să protestăm...)

Deci s'a declarat la Caransebeș o luptă: luptă împotriva Concordatului, a Papalității, a catolicismului român! Luptă pe țară. În aceeași vreme, în care „Revista Teologică“ dela Sibiu scriind despre catolicii de rit latin din Grecia, apune: „Nimeni nu se îndoiește de faptul că e de lipsă încheierea unui concordat pentru tranșarea lucrurilor“, — în aceeași vreme Românilor, fililor Romei, li-se cere să fie mai răi decât Grecii, să nu aibă nici măcar concordat cu Roma. Deși numărul catolicilor Români e ceva mai mare decât al Grecilor!

Asta-i frășie, nu-i vorbă, dar frășie „ortodoxă română“. Se simt oamenii la ei acasă, că-s mai mulți. Și-s bun! A dovedit-o dl Mihai Manolescu, în conferința ce a ținut în aceeași zi seara, la Caransebeș: a arătat, că ortodoxia înseamnă *bunătate sufletească*, pe când poezia catolice toate sunt rele la suflet! Așa să trăiască dl Manolescu, cum crede și el în ce a spus. Dar lumea, lumea cea *multă*, a rămas electrizată. Și se topește de atâta bunătate, începând dela înalt Preasfântul dela Sibiu până la Cornean...

Bun e Dumnezeu și le va deschide ochii frașilor, până nu-i târziu, ca să vadă pe ce pantă periculoasă au pornit. Până atunci noi ne vom ruga: pentru timpuri de pace, pentru bunăstarea sfintelor lui Dumnezeu bisericii și pentru unirea tuturor!

N. Bănățeanu

Stipulațiile noului concordat jugoslav. Mai în vară, precum scrisesem și noi la vremea sa, Jugoslavia a încheiat un concordat ce încă nu s'a dat publicității. Cotidianul catolic *Reichspost* din Viena aduce însă, cu toate acestea, câteva amănunte interesante.

După informațiile ziarelui pomenit noul concordat nu prevede pentru statul jugoslav nici un fel de drept, nici direct nici indirect, când e vorba de numirea înalților demnitari bisericești. Aceeăș necondiționată și totală independență a bisericii catolice e susținută și privitor la administrarea bunurilor eclesiastice.

În temelul concordatului din chestie Sf. Scaun creiază șase mitropoli noi în Jugoslavia. Și anume: la Belgrad, Zagreb, Serajevo, Laibach, Spalato și Bar. Și fiindcă prin aceasta e simțitor atinsă mitropolia Zagrebului în jurisdicția sa, mitropolitul capitalei croate va fi recompensat prin ridicarea sa la rangul de cardinal. Totodată se prevăd episcopii pentru Bacica și Banat, unde până acum nu erau decât administraturile apostolice. S'a asigurat decât administraturile apostolice. S'a asigurat decât administraturile apostolice. S'a asigurat decât administraturile apostolice. S'a asigurat decât administraturile apostolice.

lar căsătorii bisericească s'a precizat că are înfățitate față de cea civilă.

Dorinșel exprimate de guvernul din Belgrad ca Vaticanul să interzică preoșilor catolici orice activitate politică, li-s'a răspuns din partea Romei papale că va lua măsuri în merit îndată cu statul jugoslav va supune a-celelași opreliști preoșimea ortodoxă.

Teologie pentru laici! Nici că se poate o inovație mai binevenită și mai fericită. Prima încercare în această direcție a făcut-o păr. teozolog *Augustin Caragnani* la Universitatea Gregoriană din Roma, acum 17 ani, inaugurând „Cursuri teologice pentru laici“. La început avea cam 300 ascultători. Cu vremea însă numărul lor a crescut de așa c'a trecut și peste 1000.

De notat că la aceste cursuri, ce țin din Noemvrie până în Maiu, în fiecare Duminică seara, nu se admit nici clerici nici femei. Bărbații, toți mireni, în schimb pot fi din orice clasă socială. Pentru orientare în cauză precizăm că Programul pe 1934/35 avea ca temă generală: Crediința. Într'o serie de 24 conferințe s'a tratat apoi despre: Conceptul credinței; raportul dintre credință și minte; credință și voință; credință și știință; grație și credință; revenirea la credință; instrucția religioasă și credința; evangheliile; dumnezeirea lui Hristos; Biserica, ș. a., ca să se încheie cu conferința despre credință și bucurie.

Revista săptămânală „America“ numește această mișcare „cea mai catolică mișcare a vremilor noastre“. Și cu tot dreptul. Păreră că teologia e numai pentru preoși e absolut eronată, cum scrie tot acolo *P. Leo Callum S. J.*, și e rezultanta unei instrucții școlare greșite. Adevarul fiind că „fiecare mirean e dator să fie și teolog. Catehismul cel mic e o lucrare teologică de mâna întâiu, și fiecare băiețel de opt ani, e introdus prin el într'o alvie teologică. Din acel timp începând mireanul are obligația să-și înmulțască și adânciască și cunoștințele teologice, la pas cu trecerea anilor“. — Și ce alta a vrut să sugereze și Sf. Părinte în primăvara acestui an, prin discursul său despre Acțiunea catolică, declarând-o: colaborare a mirenilor la apostolatul ierarhic, în perfectă coordonare și subordonare față de ierarhia bisericească și ținând să albă membri de aleasă formațiune apostolică, dacă nu datorința elementului laic de a-și întregi, îndrăgi, lărgi și trăi tot mai intens și mai conștient cunoștințele teologice?

Știri mărunte

Personale. Ven. Ordinariat al Maramureșului a făcut mai nou următoarele schimbări în sânul clerului eparhial: păr. *Ioan Pop*, paroh-prot. on., din Domnina, a fost trecut, la cerere, în deficiență; păr. canonic *Pamfil Ossianu* a fost numit director, iar păr. canonic *Ioan Anca* a fost numit controlor la Administrația Capitală; absolvenții de teologie *Grigore Pop* și *Vasile Pop* au fost numiți catiheți la școalele primare din Baia Mare, respectiv Satumare.

Bucovina are mitropolit nou. Cu 136 din 167 voturi, Congresul Național Bisericesc a ales de mitropolit la Cernăuți pe Preasf. *Visarion Puiu* al Hotinului. Nou alesul e una dintre personalitățile cele mai marcante ale ortodoxiei române de azi. Născut la 1879 în Pașcani, (jud. Suceava) a făcut studii seminareale-teologice la Roman, Iași, București și Kiev. S'a hirotonit în 1908. La anul devine arhimandrit. Ca atare e director al Seminarilor din Galați și Chișinău. În 1921 a fost ales episcop al Ar-

geşului, iar în 1923 al Hotinului. Acum e mitropolit al Bucovinei ortodoxe. Şi se nădăduşte, pe bine dovedite temeiuri, că I. P. S. Visarion va aduce scaunului mitropolitan bucovinean o strălucire pe care de mult n'a mai avut-o. — I-o dorim din tot sufletul!

„**Biserica Recunoştinţi**“. Aşa a numit I. P. S. Valeriu T. Frenţiu al Orăzii frumosul lăcaş de închinare din filia *Dumoslău*, (jud. Sălaj) care s'a ridicat cu cheltuiala d. Dr. *M. Gurzeu*, prefect judeţean şi fiu al acelei comune. Târnoşirea acelei biserici s'a făcut din partea Înaltului Ierarh în zilele de 28—29 Sept. c. în prezenţa alor peste 5000 de credincioşi din loc şi din satele învecinate. — Pilda ctitoricească a d. Dr. Gurzeu, reliefată în cuvinte simţite de arhierul eparhiot, a impresionat profund lumea prezentă la actul consacării noiei Case a Domnului. Şi, nu încapă îndoială, impresionează pe oricine se va gândi asupra aceluia gest de creştinească marinositate.

Reuniune activă. În 26 Sept. c. *Reuniunea de misiuni* a eparhiei de Nord şi-a ţinut adunarea generală. Din raportul comitetului central s'au putut constata lucruri nespuse de mângâietoare. Şi anume: cu cei 23 membri noi, totalul lor atinge suma de 193 de membri, ceea ce face binişor mai mult ca jumătate a preoţilor eparhiali în slujbă. S'au ţinut anul trecut misiuni populare în 52 de comunităţi, dintre cari 2 au fost oraşe, 4 oraşele, 34 parohii şi 12 filii, înregistrându-se 27.343 sfinte împărtaşenii. — De relevat că dintre cele 52 misiuni ale ultimului an de activitate 35 le-au condus Părinţii Basiliiani dela Bixad şi Moiseiu. Cari, spre mai deplină orientare fie spus, au ţinut misiuni populare şi într'alte părţi ale Provinciei Mitropolitane.

Praznic luminat în Mica. Asta din prilejul sfinţirii bisericii din loc. Actul sfânt l-a săvârşit Preasf. Iuliu al Clujului în sobor de 20 preoţi. În cadrele sf. liturghii arhieresti slujite în liber Înaltul ierarh a rostit o vibrantă cuvântare, despre adevărata credinţă, mâncând din cuvintele: Ceriul şi pământul vor trece... La sfârşitul cuvântării Păstorul cel mare, în semn de recunoaştere şi părintească apreciere a vredniciilor pastorale ale preotului local, pâr. Gavril Mureşan, l-a distins de protopop onorar. După care au urmat recepţiile la casa parohială şi un banchet oferit de cel distins.

Locale. Sâmbăta viitoare, de praznicul Sf. mucenic Dumitru, va predica în catedrală pâr. *Iosif Bucur* dela Administraţia Centrală Capitulară.

— Miercuri, înainte de amiază, s'a serbat cu fast deosebit *aniversarea naşterii Măiestăţii Sale Regelui Carol II.* La catedrală II. Sa pâr. vicar capitular Dr. Victor Macaveiu a slujit, în sobor de preoţi, un Tedeum solemn în prezenţa şcolărilor şi a autorităţilor locale bisericesti, şcolare, militare şi administrative. Tot atunci la toate şcolile s'au rostit cuvântări ocazionale, reliefând însemnătatea zilei.

A murit părintele lui „allo!“ Cuvinţelul „allo!“, folosit în toată lumea la telefon îşi are părintele său în persoana unui anumit *James Tressider*, ce a trăit până deunăzi în Orela, un oraşel din statul Ontario al Statelor Unite. Acum vine vestea că tovarăşul lui Bell, inventatorul telefonului, a trecut la cele veşnice, lăsând legată de numele său amintirea faptului că cel dintâiu cuvânt pe care l-a comunicat firul telefonic a fost cuvinţelul „allo“, prin care Tressider a dat lui Bell să înţeleagă că invenţia sa a izbutit.

Francmasoneria stărpită în Turcia. Deşi mult ajutat în ascensiunea sa de lojele masonice, dictatorul de azi al Turciei cu ziua de 15 Oct. c. le-a declarat desfiinţate. Totodată

a rânduit sechestrarea averilor mobile şi imobile a lojelor. Şi, după informaţiile lui „Radio-Oriente“, măsura aceasta din urmă s'a vădit a fi şi ea cu rost: numai la cele trei sedii din Stambul s'a dat peste 10 milioane dolari, trei milioane franci elveţieni şi 4 milioane lire turceşti. Sume ce se vor folosi pentru armată, şosele noi şi ridicare şi înzestrare de spitale.

Omagii sincere. Agenţia „Kipa“ aduce ştirea că legatul papal Msgr. Cassulo din Canada a întreprins de curând o vizitaţie canonică şi prin Columbia Britanică. Aci, în localitatea Fort St John, i-au venit întru întâmpinare, şi ca să-i exprime omagii filiale, 600 indieni, cari făcuseră pentru aceasta pe jos un drum de mai bine de 5000 de miluri. Dar au vrut să vadă cu ochii proprii şi să poată vorbi gură la gură cu trimisul Papii. — Şi au izbutit.

Forţă impunătoare. Bine de curând Msgr. Ioan Mac Nicholas, arhiepiscop de Cincinnati, a ţinut un discurs ocazional atingând tema: *Ierarhia Americană.* Şi a constatat următoarele: Catolicismul american, care a început acum 146 ani cu un episcop, treizeci preoţi şi douăzeci şi două mii credincioşi, astăzi numără peste 20 milioane de suflete şi 107 rezidenţe vladiceşti. Cele 2000 de şcoli secundare, colegii şi universităţi sunt conduse de preoţi, călugări şi călugăriţe. La fel şi cele 700 spitale şi 500 orfanotrofii. În aceeaşi vreme în cele 200 seminarii se pregătesc la 24 mii seminaşti pentru a sluji ca mâine în cele 18 mii biserici ce-i aşteaptă cu alte mii şi mii de paraclice şi case de rugăciune, la altarele cărora slujesc zecile de mii de fraţi ce au primit deja darul preoţiei.

Telefonul „Unirii“

A. Bucureşti. Am citit şi noi în gazetele de ieri „vestea bună“ pe care o aşteaptă întreagă Biserica noastră, de atâtea vreme, cu multă nerăbdare. Şi anume că: „habemus Papam“, adică Mitropolit! Numirea Preasfinţitului *Alexandru Nicolescu* de arhiepiscop al sufletelor noastre se dă ca fapt împlinit. — Noi am fost siguri dintru început de acest sfârşit al lucrurilor. Am ştiut şi am afirmat că nici o intervenţie nechiemată şi nici un fel de considerent străin de interesele Bisericii nu va putea abate Roma dela obişnuitul drum drept pe care l-a ţinut totdeauna. Totul era deci numai chestiune de timp şi de răbdare. Se pare că acum a sosit şi timpul bineplăcut Domnului. — Totuşi, oficial încă nu se ştie nimic. De aceea noi nu putem avea nici acum alt cuvânt decât cel cunoscut: pace şi răbdare. După toate semnele: pentru puţină vreme încă!

Th. Ia C. Nu suntem specialiştii în filologie nici în „istoria locuţiunilor străine“. Nu ne încumetăm, deci, a dărâma controversa privitoare la origina şi istoricul precunoscutului dicton francez: „*qui mange du pape en mesure*“. Ştim însă precis un lucru: sensul în care se întrebuinţează această maximă în toată lumea. Şi care este cât se poate de clar: Cine atacă pe Papa, o păteşte. I-s'a dat acest înţeles, de toţi cunoscut, de sigur nu fără temei. Ci istoria s'a însărcinat să arate, nu odată, că numai aşa se potriveşte. Sunt atâtea Canose dealungul veacurilor! A trebuit să le verifice şi să le recunoască până şi Napoleon. Şi nu încapă îndoială, că şi în viitor va fi tot aşa. De nu cumva noua putere mondială: Tudor Dominantă — Petriche Lupu — O. Ghibu-Lungulescu va schimba cursul vremilor şi va dărâma stâncă lui Petru. Ceea ce, în capul lor iluminat, e mai mult decât posibil!

Cititor nedumerit. Cluj. Din păcate, noi nu răspundem decât de ceea ce facem şi scriem noi. Iar noi, în „spectacolul dela Blaj“, prin care s'a „inaugurat“ organizaţia Agru-lui parohial, n-avem nici un fel de amestec. Nu vă putem da, în consecinţă, nici lămuriri autentice. În parte, ne găsim şi noi în situaţia Dv.: „nu mai înţelegem“, şi dacă nu „nimic“, totuşi multe lucruri. Este clar, că s'a desfăşurat cu acest prilej un fast şi un lux exagerat, în plină disproporţie cu evenimentul sărbătorit şi în plin contrast cu duhul de modestie al Blajului şi al Agru-lui. Atribuim însă această depăşire a măsurii entuziasmului, laudabil în sine, al organizatorilor şi suntem convinşi că nu a fost vorba de nici o „punere în scenă“, cu nici „un scop“ ascuns. De aşa ceva nu avea nevoie d. Valeriu Pop, preşedintele general al Agrului. Atâtea doar că participarea Domniei Sale la serbări a sporit, în chip firesc, râvna organizatorilor, precum şi zelul organelor administrative, cari încă s'au grăbit să dea un concurs exagerat. Că în felul acesta se ajunge la o confuzie de atribuţiuni şi la un amestec de funcţiuni cu totul nedorită, este pe cât de inevitabil, pe atât de păgubitor. Prin aceasta se pune însă o altă problemă, neasemănat mai importantă decât micile pete de frumuseţe ce se găsesc în tabloul, altfel frumos, al serbărilor dela Blaj. Este însăşi problema conducerii Agrului, asupra căreia nu vrem să ne spunem cuvântul acum şi la acest loc. Poate se va rezolva de sine, în curând şi nici nu va mai trebui discutată. — Vom vedea!

P. Reghin. Aveţi dreptate: „Onisiforu... iar a dat cu picioru“. E singura scuză pentru lucrările din ultimii ani a dlui prof. Ghibu: le scrie cu picioru. Dacă i-ar da şi capului un rol cât de modest la ticiuirea lor, de sigur n'ar mai vedea lumina zilei în veci. Fiindcă e cu neputinţă de priceput, ca un profesor universitar să se facă de răs cu voia. Şi acesta este cazul. Spune şi scrie prăpăstii atât de fantastice, de nu le crede nici Tudor-Dominantă. Şi asta-i record, nu glumă. — Ultima sa broşură, despre concordat, nu face excepţie dela linia cunoscută. Afirmăm acest lucru fără s'o fi citit încă. În librării n'am aflat-o. Totuşi, în „Congresul naţional bisericesc“ al ortodoxiei româneşti ea a servit drept Bibliopentru o seamă de insanitaţi ce s'au debitat spre generală stupefacţie. Şi cari nu spuneau alta decât vechile ticneli onisiforiste: primejdia îngrozitoare ce se ascunde în concordat şi Papa travestit în ungar revizionist! — E sigur însă că într'o broşură întreagă trebuie să mai fie şi alte descoperiri, la fel de senzaţionale şi de deştepte. Când le vom cunoaşte, le vom împărtaşi cititorilor. Ar fi păcat să-i lipsim de o distracţie atât de aleasă!

S. Arad. Confirmăm primirea abonamentului pe anul curent.

Ş. Beiuş. Am primit abonamentul pe o jumătate de an.

Oficiul parohial Mădăraş. Chităm primirea abonamentului pe 1935.

P. Domnin. Am primit abonamentul pe 1935.

Oficiul parohial Marghita. Am primit abonamentul pe anul curent.

Oficiul parohial Santău. Am primit 500 Lei. Achitat până la 31. XII 1933.

P. Orman. Am primit 200 Lei. Achitat până la 30. VI 1934.

Nr 1908—1935

Concurs

Pentru ocuparea postului de *practicant la fermele fundaţionale din Blaj, se publică concurs pe ziua de 18 Noembrie c., 1935*

Vor fi preferiţi absolvenţii şcolilor de agricultură, horticultură, viticultură şi silvicultură (pădurari).

Cererile împreună cu certificatele (de botez, şcoală şi moralitate) sunt a se înainta pe adresa Administraţiei Centrale Capitulare Blaj.

ss. **Ştefan Roşlanu**
Administrator Capitular

Ştire Medicală. Med. Univ. Dr. **CAMILA GRÜN-TRENCINER** medic în Blaj, Str. Timoteiu Cipariu No. 23 (în casa prăvăliei „Ajutorul“, O. Dragea) specialistă în stomatologie, s'a reîntors din călătoria de studii din străinătate şi a început din nou consultaţiile, pentru boli interne, femei şi copii, cât şi pentru boli de dinţi şi de gură.

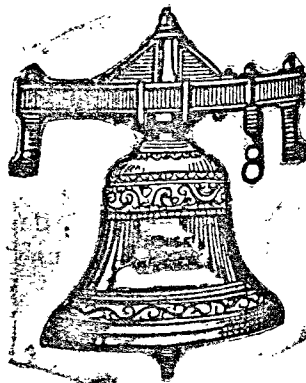
FRIDERIC HÖNIG

ARAD, STRADA BARIŢIU 10—21

Cea mai veche şi mai mare turnătorie de clopote din România.

Fondată
la anul 1840

La comandă fabrică clopote de orice mărime, din cel mai curat bronz pentru clopote, pe lângă garanţă mare şi cu prefixarea precisă a tonurilor. Invenţiile proprii licenţiate

Rechiziţi şi scune de fer pentru clopote. Motoare electrice pentru clopote. — Telefon 376.